

Anton Pavlovič Čehov

Tri sestre

Anton Pavlovič Čehov (★1860, Taganrog - † 1904, Badenweiler)

0. Uvod

Pojmi in elementi za interpretacijo:

- »realistično gledališče«
- protislovje med človekovimi željami in stvarnostjo
- ironija slika razlike med predstavo, ki jo ima človek o samem sebi in resničnostjo
- vpliv rojstnega kraja na literarno delo Čehova

1. Življenjepis

Anton Pavlovič Čehov se je rodil 17. januarja 1860 v Taganrogu, ob Azorskem morju. Rodno mestu mu ni ostalo v lepem spominu, ker je oče majhen trgovec slabo ravnal z otroki. Moral je kot otrok pomagati v temačni in zatohli očetovi trgovini. V šoli so ga samovoljni učitelji ter nasilni sošolci poniževali, ker so ga imeli za vsiljivca. Šola je bila rezervirana samo za »elito«. Oče je bankrotiral in pobegnil v Moskvo, Čehov je ostal sam in nesrečen v nekdanji domači hiši. Vpisal se je na moskovsko medicinsko fakulteto in jo 1884 dokončal. Nekaj mesecev kasneje je bruhnil kri, kar si je sam diagnosticiral kot simptom pljučne tuberkuloze, ki je bila za tiste čase neozdravljiva bolezen. Čehov je misel na konec zatajeval sam pred seboj in pred drugimi vse do poslednjih let. Umrli je v zdravilišču Badenweiler 2.6.1904 star komaj štiriinštirideset let.

2. Delo

Kar zadeva rodno mesto, ga je Čehov po nekem obisku, ko je bil že znan pisatelj, opisa z naslednjo ironijo:«Čista Azija!» 60.000 prebivalcev se ukvarja zgolj s tem, da jedo pijejo, se pariyo, drugih interesov nimajo.Kamorkoli človek pogleda velikonočni kruh,jajca,dojenčki, nikjer pa časopisov ali knjig. Mesto ima v vseh pogledih lepo lego, zemlja dobro obrodi, le ljudje so leni, leni. Kot študent je pisal različne zgodbe in podlistke s psevdonimi. Kot dvajsetletni študent je napisal dramo, ki je obsegala 160 strani, a so jo v moskovskem gledališču zavrnil. Prvič so jo zaigrali 1923 in jo natisnili kot Dramo brez naslova. Zaslovel je z naslovom Platonov po imenu glavnega junaka. V najbolj plodnem obdobju je napisal novele: *Stepa* (1888), *Dolgočasna storija* (1889), *Dvoboj* (1891), *Oddelek št. 6* (1892), *Moje življenje* (1896), *Kmetje*

(1897), *Dama s psičkom* (1899), igro *Utva* (1896). Tik pred smrtjo je napisal drame *Tri sestre*, *Striček Vanja*, ter komedijo *Češnjev vrt*. Z zadnjimi tremi dramami je do kraja dosegel formo tako imenovanega »realističnega gledališča«, drame, ki se ne zgleduje več po klasičnih vzorih, pač pa postavlja svojo lastno izvirno dramsko formulo. Drama, ki kot realistični roman slika družbo v kateri se navidez nič ne dogaja, a v ozadju je obsežna vizija človekove usode.

3. Drama : Tri sestre

3.1 Nastanek

Na Čehova je nedvomno vplivala njegova mladost v brezperspektivnem rodnem mestu. V Rusiji ljudje mnogo debatirajo o raznovrstnih idejah o bodočnosti, ki bi morala biti svetlejša od sivila sedanjosti, o novem življenju, o tem da je treba delati. Čehova niso zanimale samo ideje, pač pa ljudje, ki te ideje zastopajo in o njih govorijo. Še posebno ga je zanimalo ironično nesorazmerje med tistim, kar ljudje govorijo in kar v resnici so. Čehova je v glavnem zanimala tema: dramatično protislovje med človekovimi željami in stvarnostjo, »ironično« je slikal razlike med predstavo, ki jo goji človek o samem sebi in dejansko resničnostjo njegovega življenja.

3.2 Tematika

Dramatično protislovje med človekovimi željami in stvarnostjo,

3.3 Vsebina

3.3.1. Prvo dejanje

V sprejemnici Prozorovih se pripravljajo na zajtrk, sestre Olga, Irina in Maša so zbrane okoli mize. Olga je učiteljica v bližnji gimnaziji, ki se spominja, da je natanko pred letom dni umrl oče. Njihov oče je bil general, ki so ga premestili iz Moskve v malo zakotno mesto. Olgo venomer boli glava, obhajajo jo misli, kako ji odtekajo življenjske moči. Najmlajša Irina si želi prodati hišo in se čim prej preseliti nazaj v Moskvo. Ostareli zdravnik Čebutkin bere časopis, ob tem pa posluša navdušeno Irini, kako mu razlaga včerajšnje sanje. V sanjah ji je postalo jasno, kako je potrebno živeti. Človek mora delati in se truditi, to je smoter in smisel življenja, njegova sreča in ponos. Boljše je biti vol ali konj, kot pa ženska, ki vstane ob 12 in počasi pije kavo. Grof Tuzenbah je napovedal, da bo kmalu prišel zdrav, silen vihar sprememb, ki bo odpihnil iz družbe lenobo, ravnodušje in predsodke do dela. Zdravnik se pohvali, da že od študentskih let ni delal nič, ter da samo bere časopise. Družbi se pridruži oficir Veršinin, ki omenjeni družbi pove, da je ravnokar prispel iz Moskve. Vse tri sestre hipnotično ponovijo »iz Moskve«. Maša mu hiti razlagati, da violino, ki se ravnokar jo ravnokar sliši igrati njihov brat Andrej, ki bo učenjak in bo nekoč v Moskvi predavatelj. Trenutno je sicer zaljubljen v domačinko, vendar je to začasno, ker se ona obupno oblači in ni dorasla bratu. Vse tri govorijo po tri jezike, kar jih je silil oče, čeprav v tem zakotnem kraju tega znanja ne potrebujejo. Veršinin nekajkrat omeni, da bi rad začel

na novo, čeprav ima ženo in dva otroka. Žena je labilna osebnost in se poskuša zastrupiti. Mašin mož je od samega brezdelja napisal knjigo o petdesetletnici tamkajšnje gimnazije in jo ponuja Veršininu. Maša se je poročila pri osemnajstih letih in je nesrečna v zakonu, ker je pričakovala lepše življenje. V jedilnici se srečata grof Tezenbah, ki izkoristi priliko in Irini izpove svojo ljubezen. V njemu je Irina vzbudila strastno hrepenenje po življenju, boju in delu. Tudi Irina mu je zaupala, da ni imela lepega življenja, tudi njo je dušilo kot plevel, ker so v njeni družini vedno prezirali delo. V kuhinjo pride Nataša Andrejeva izvoljenka, ki je povzročila razburjenje z svojo nemogočo barvno kombinacijo obleke in pasu.

3.3.2. Drugo dejanje

Andrej iz samega brezdelja vzame zapiske iz predavanj v roke in jih začne brati. Misli mu begajo na sestre, ki pričakujejo, da bo iz uradnika deželne uprave postal predavatelj v Moskvi. Maša Vorošininu potoži, kako trpi v tem mestu, kjer so ljudje, grobi, neprijazni in nevzgojeni. Tudi oficir je nezadovoljen s svojo ženo, ter ji laska in se ji dobri. Vorošinin in Tezenbah se zaklepetata, kakšno bo življenje čez dvesto, tristo let. Življenje bo ostalo življenje, težko, skrivnostno in srečno. In čez tisoč let bo človek enako vzdihoval: «Ah kako je težko živeti!» in bali se bodo smrti kot mi, sta si bila enotna. mi sedaj trpimo in ustvarjamo, da bodo zanamci lepše živeli. Grof Tezenbah oznani, da bo pustil vojaško službo, ker si želi delati. Irina in Maša vzdihujeta za Moskvo, nakar Vorošinin pristavi, da sigurno ne bi opazile lepote Moskve, ko bi se tam preselile. Sreče ni ne tu ne tam, samo mi si jo želimo je še pristavil. Ko pride Nataša se gostje umaknejo in štabni kapetan Soljoni Irini oznani, da je zaljubljen v njo, ter ji pove, da bo ubil vsakega tekmeca.

3.3.3. Tretje dejanje

V Olgini sobi ob treh zjutraj Irina in Olga stari pestunji naročata, katere obleke naj odnese v mesto, kjer je pred nekaj urami izbruhnil požar. Nataša namerava odsloviti staro pestunjo, ker je stara kmetica in samo še sedi pri hiši. Olga ji ugovarja in pripomni, da ji takšna njena grobost krajša življenje. V predverju se naslanja pijani zdravnik Čebutkin, napil se ga je zaradi smrti bolnice, ki mu je umrla. Krivi sebe, ker je vse pozabil in si želi, da sploh ne bi obstajal. Veršinin oznani, da se v vojski govori, da bodo njegovo brigado premestili na poljsko mejo. Maša razburjena pride mimo družbe in oznani, da je brat Andrej vzel hipoteko na hišo, denar kar ga je ostalo od kart pa je dal Nataši. Omeni še, da se v mestu govori, da je brat Andrej zadolžen čez glavo. Uvidela je, da od lepega življenja oddaljujejo in gredo proti breznu. Olga svetuje Irini naj uzame barona Tezenbah za moža, čeprav ni lep, je pa poštenjak. Ljudje se poročajo ne iz ljubezni, ampak zato, da izpolnijo svojo dolžnost ji še pristavi. Mimo pride Maša in sestrama zaupa, da se je zaljubila v Veršinina. Andrej opazi sestre, kako klepetajo in jih vpraša kaj imajo proti njemu in njegovi Nataši. Ve, da je ne marajo, čeprav je Nataša poštena in dobra ženska. Zadovoljen je z službo v deželni upravi in noče več službe v Moskvi. Hišo je zadolžil za 35.000 rubljev, vendar je obljubil, da ne karta več. Irina pristavi, da je takoj pripravljena vzeti barona Tuzenbaha samo, da čimprej odidejo v Moskvo.

3.3.4. Četrto dejanje

V starem vrtu se poslavljajo, ker brigado selijo na Poljsko. Irina hiti pripravljati vse stvari, ker se bo jutri poročila z baronom. Kmalu bo tudi nastopila v službo na šoli. Zdravnik Čebutkin prinese novico, da se je štabni kapetan Soljoni obregnil ob barona, ta pa je vzrožil in ga razžalil in razpletlo se je tako, da ga je povabil na dvoboj. Andrej ob tem zaupa zdravniku, da ne razume sam sebe, zakaj ljubi Natašo, ki je tako osupljivo plitka. Tuzenbah Irini natvezi, da gre v mesto pospremiti tovariša. Irina mu ne verjame in ga pospremi z besedami, da ga ljubi, ter da mu bo vedno zvesta. Z mesta se čez nekaj časa vrne zdravnik, ki Irini sporoči, da je v dvoboju umrl baron Tezenbah. Sestre se objamejo, Maša pravi: «Vsi odhajajo od nas, me ostajamo, samo treba je živeti»....., Irina zaihti : «Prišel bo čas, ko bomo vsi spoznali, zakaj je vse to trpljenje, skrivnosti ne bo, samo delati je treba, delati....., na koncu Olga pristavi: Čas bo minil, odšle bomo za večno pozabili nas bojo, naše trpljenje se bo spremenilo v radost tistih, ki bodo živeli za nami. O ljubi sestri našel življenje še ni končano. Živele bomo!»

3.5 Osebe

Olga - 28 letna, učiteljica na gimnaziji

Maša - 25 letna žena učitelja Kuligina

Irina - 20 letna telegrafistka

vse tri bolešno hrepenijo po boljšem, bolj delovnem življenju v Moskvi

Kuligin - Mašin Mož, od samega brezdolja napiše knjigo o 50 letnici gimnazije

Soljoni - štabni oficir, ki družbo spravlja v slabo voljo s svojimi opazkami

V dvoboju ubije Irininega zaročenca

Andrej - sestre želijo, da bi postal znanstvenik in profesor v Moskvi, a ta na kartah izgubi celo premoženje

Nataša - Andrejeva žena, ki jezi sestre s svojo trdoto in grobostjo, ter s svojimi barvnimi kombinacijami oblek in njihovih dodatkov, ki so proti vsakim pravilom

Čebutkin - zdravnik, ki se zapije zaradi svojega neznanja, ker ne spremlja tekoče medicinske literature, bere samo časopise

Tezenbah - oficir, ki si želi vojaško brezdelje prekiniti s trdim delom in življenjem težkega delavca

Veršinin - oficir, nezadovoljen s svojo ženo, snubi Mašo

Anfisa - stara pestunja

3.5 Slog

Avtor si prizadeva razkriti in pokazati človeške stvari, kakršne so stvari rekoč »same po sebi«, se reče v svoji žalostno-smešni konkretnosti vsakdanjega življenja. Predstavljajo življenje, ki pozna le redke »velike« trenutke in ki je v pretežni večini sestavljeno iz majhnih, na videz nepomembnih in banalnih podrobnosti.

3.6 Zunanja zgradba

Drama v štirih dejanjih.

4. Elementi in pojmi za interpretacijo

- **realistično gledališče:** »realističnega gledališča«, drame, ki se ne zgleduje več po klasičnih vzorih, pač pa postavlja svojo lastno izvorno dramsko formulo. Drama, ki kot realistični roman slika družbo v kateri se navidez nič ne dogaja, a v ozadju je obsežna vizija človekove usode.

- **protislovje med človekovimi željami in stvarnostjo** "V Moskvo! V Moskvo! " kličejo, že skoraj bolešno tri sestre. Tam v Moskvi je pravo življenje, dobre službe, ljubezen. Vse naj bi se zgodilo v Moskvi, čeprav vedo, da je to nedosegljivo, neuresničljivo.

- **ironija slika razlike med predstavo, ki jo ima človek o samem sebi in resničnostjo**

Sanjajo o bratovi znanstveni karieri, sebe vidijo v Moskvi v solidnih službah, kjer je preprih idej, kjer bodo živele življenje. Zato hlo zakotno mesto jih duši. Zapiti zdravnik, ki ne sledi novim znanjem, bolešno bere časopis. Takoj se spomnimo besed Čehova o svojem rodnem mestu, v katerem popivajo, nihče pa ne bere...

5. Sklep

V igran A. P. Čehova ljudje živijo v znamenju odpovedi. Odpoved sedanosti, to je življenje v preteklosti in v utopiji. Tri sestre, verjetno najpopolnejša Čehova drama, uprizarja izključno samotna bitja, pijana od spominov in sanjajoča o prihodnosti. Njihovo sedanost drobna preteklost in prihodnost; to je vmesni čas, čas, v katerem so izpostavljena in v katerem je vrnitev v izgubljeno mesto edini cilj.

"V Moskvo! V Moskvo! " kličejo, želijo skoz celo dramo. Tri sestre živijo v podeželskem mestu in sanjajo o vrnitvi v veliko mesto, v katerem so preživele otroštvo. Sanjajo o bratovi znanstveni karieri, o pravem delu, o prihodnosti, sanjajo o ljubezni... Vse naj bi se zgodilo v Moskvi. Tam nekje drugje je pravo življenje. Nedosegljivo, neuresničljivo. Od vsega začetka je jasno, da se v Moskvo ne bodo vrstile. In tudi da Moskva sploh ni tista sanjana "Moskva". Moskva je daleč, za vedno izgubljena. Prihodnost, o kateri se govori z velikimi besedami, je prazna, izteka se v absurd; besedičenje o njej pa je slej ko prej smešno. Uspevajo samo brezobzirni ljudje, tisti, ki ne sanjajo.

Čehov svojih junakov ne sodi in ne razsoja.

6. viri

- Zbirka svetovni klasiki 23, Mihelač 1993,